

Nr 116.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående höjning av det i statsverkspropositionen för budgetåret 1936/1937 upptagna anslaget till åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen; given Stockholms slott den 28 februari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1936.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkten 78, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 325,000 kronor. Anslaget avses skola disponeras till huvudsaklig del enligt bestämmelserna i dels fyra den 30 juni 1934 utfärdade kungörelser: nr 402 om vissa åtgärder mot tuber-

kulos hos nötkreatur, nr 403 om åtgärder mot tuberkulos i juvret och könsorganen hos nötkreatur, nr 404 angående ersättning till veterinär för vissa åtgärder mot tuberkulos hos nötkreatur och nr 406 om införsel av nötkreatur till de sex nordligaste länen och Gotlands län, dels ock kungörelsen den 20 december 1912 (nr 376) angående villkoren för erhållande av understöd vid bemödanden till förekommande och hämmande av tuberkulos inom mindre ladugårdsbesättningar.

Jag anhåller nu att få anmäla uppkommen fråga om behov av ytterligare medel till bestridande av kostnaderna för det med ifrågavarande anslag avsedda ändamålet.

Innan jag närmare redogör för detta ärende, torde jag få något beröra de två metoder, som i vårt land huvudsakligen tillämpas för bekämpandet av nötkreaturstuberkulosen, nämligen den *Bangska* och den *Ostertagska* metoden.

Den förstnämnda metoden avser att genom undersökning med tuberkulin utröna, i vilken utsträckning en besättning är infekterad och att med ledning av det erhållna resultatet skilja de friska djuren från de angripna. Av de friska (ej reagerande) djuren bildas en säravdelning (friskavdelning), som på lämpligt sätt avskiljes från de infekterade (reagerande) djuren. Friskavdelningens hälsotillstånd prövas genom återkommande tuberkulinundersökningar.

Vid tuberkulosens bekämpande enligt den *Ostertagska* (kliniska) metoden lägges huvudvikten på att uppspara och avlägsna djur med smittfarlig form av tuberkulos. För sådant ändamål skall med viss tids mellanrum företagas klinisk undersökning av kreatursbesättningen. Av djur, som därvid misstänkes för smittfarlig tuberkulos, tages prov av sekret eller exkret för bakteriologisk undersökning. Djur, som befinnes behäftat med smittfarlig tuberkulos, nedslaktas.

Enligt förenämnda kungörelser utgår på vissa villkor från anslaget till åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen bidrag till de kostnader, som äro förbundna med tuberkulosbekämpandet, vare sig detta sker enligt den *Bangska* eller enligt den *Ostertagska* metoden.

Vid avlåtandet till riksdagen den 9 februari 1934 av Kungl. Maj:ts proposition nr 121 med förslag om åtgärder från statens sida till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen i överensstämmelse med de principer, som sedermera kommit till uttryck i 1934 års omförmälda kungörelser i ämnet, anförde jag till statsrådsprotokollet, att vissa förslag, som från olika håll framkommit, om främjande av tuberkulosarbetet genom premiering medelst pristillägg eller på annat sätt av mjölk från reaktionsfria besättningar eller besättningar, där bekämpande av smittfarlig tuberkulos ägde rum, förtjänade att allvarligt övervägas. Jag erinrade tillika därom, att jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 december 1933 tillkallat sex utredningsmän för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande mejerihanteringen och mjölkproduktionen samt att i utredningsmännens uppdrag inginge att pröva nyssberörda uppslag angående mjölkpremiering. Med

hänsyn härtill togs frågan icke i det förevarande sammanhanget under närmare behandling.

Förenämnda utredningsmän, som vid fullgörandet av sitt uppdrag antagit benämningen *1933 års mjölk- och mejeritutredning*, nämligen ledamoten av riksdagens första kammare godsägaren B. H. von Stockenström, tillika ordförande, professorn vid lantbrukshögskolan P. L. Nannesson, professorn och avdelningsföreståndaren för försöksväsendet på jordbruksområdet J. B. Platon, direktören i svenska smörprovningarna A. R. T. Söderlund, husdjurskonsulenten C. H. Nilsson, Kristianstad, och ledamoten av riksdagens andra kammare lantbrukaren K. A. M. Andersson, Löbbo, hava med skrivelse den 20 mars 1935 framlagt *utredning och förslag rörande tilläggspris för mjölk från besättningar, som deltaga i den statligt understödda tuberkuloskampen*. Häröver hava infordrade utlåtanden avgivits den 2 maj 1935 av lantbruksstyrelsen, den 15 juni 1935 och den 8 januari 1936 av medicinalstyrelsen, den 15 augusti 1935 och den 31 januari 1936 av statskontoret samt den 22 oktober 1935 av statens jordbruksnämnd efter hörande av svenska mejeriernas riksförening u. p. a.

Utredningen erinrar inledningsvis om ett av medicinalstyrelsen i skrivelse den 4 november 1933 framställt förslag, att såsom villkor för att ett mejeri skulle äga av inflytande mjölkavgiftsmedel erhålla prisutjämningsbidrag för produktmjölk borde krävas, att mejeriet betalade ett pristillägg av 0.5 öre för kilogram mjölk från besättning, ansluten till tuberkulosbekämpandet enligt den Ostertagska metoden och 1 öre för kilogram mjölk från reaktionsfri besättning. Vid behandling av denna fråga inom utredningen har, anför utredningen, även upptagits till prövning, huruvida ej i stället ett avdrag, motsvarande tilläggsprisets storlek, skulle kunna göras å de mjölkavgiftsmedel, som inbetalades för mjölk från i tuberkuloskampen deltagande besättningar. För dessa besättningar skulle på så sätt rabatt å mjölkavgiften erhållas, vilken rabatt skulle kunna betraktas som en premie för deltagande i tuberkuloskampen. I detta fall skulle givetvis resultatet bliva detsamma, som om en del av de inbetalade mjölkavgiftsmedlen reserverats för tilläggspris åt ifrågavarande besättningar för av dem levererad mjölk. Då genom ett rabattsystem hela förfaringsättet skulle förenklas, vore detta enligt utredningens mening att föredraga framför reservering av mjölkavgiftsmedel, därest det ena eller andra av dessa system med hänsyn till övriga inverkan förhållanden skulle anses användbart.

Utredningen anför vidare:

Den ekonomiska räckvidden av omförmälda förslag kunde dock ej bedömas, förrän klarhet vunnits rörande tilläggsprisets eller rabattens storlek. Det vore därför nödvändigt att söka avgöra vilken storlek som med hänsyn till det önskvärda resultatet kunde anses behövlig eller skälig.

För att få klarhet rörande detta förhållande hade utredningen verkställt undersökning av anslutningen till tuberkuloskampen åren 1925—1934 inom de län, som närmast berördes av vid vissa mejerier redan nu utgående tilläggspris. Det framginge härav, att anslutningen undergått en någorlunda kontinuerlig ökning år efter år. Ökningen hade dock även efter 1925, då

mjölkcentralen i Stockholm börjat utbetala tilläggspris för mjölken till deltagarna i tuberkuloskampen med 0.1 respektive 0.3 öre för kilogram, gått ytterst långsamt, varför fortfarande under det sista av de här anförda åren anslutningen överallt vore tämligen ringa — dock med undantag för Kopparbergs län, där den under de båda senaste åren starkt ökat, beroende sannolikt främst på det mycket höga tilläggspris, vilket här utgått. För de kliniskt undersökta djurens vidkommande hade sålunda procentsiffran hållit sig mellan 5.5 och 7.6, medan för de med tuberkulin undersökta motsvarande siffra varierat mellan 9.2 och 12.2. En snabbare ökning av anslutningen inom landet vore framdeles behöfvlig, om inom överskådlig tid tuberkulosen skulle kunna utrotas bland nötkreaturen. Därav syntes framgå, att tilläggspriset torde behöva sättas högre än 0.1 respektive 0.3 öre, om på denna väg en önskvärd anslutning skulle vinnas. Som följd av de av statsmakterna 1934 beslutade åtgärderna torde en ökad anslutning till tuberkuloskampen inom nötkreatursbesättningarna kunna förväntas. Med hänsyn till de stora förluster, nötkreaturstuberkulosen orsakade, såväl som också med hänsyn till den smittorisk, som föreläge för mjölk från tuberkulösa besättningar, vore det dock önskvärt, att en ännu starkare ökning i anslutningen kunde vinnas än den, som påräknades uppkomma som följd av dessa åtgärder.

Det kunde också anföras, att Kungl. Maj:t i propositionen nr 121 till 1934 års riksdag räknat med att mjölkpremierande åtgärder skulle komma att genomföras som komplement till statsåtgärderna. Dessutom kunde nämnas, att man flerstädes i utlandet under de senare åren vidtagit mycket kraftiga åtgärder för nötkreaturstuberkulosens hämmande eller utrotning. Även med tanke på bibehållandet av största möjliga konkurrenskraft på den utländska marknaden för våra mejeriprodukter torde det därför vara av betydelse, att effektivast möjliga åtgärder vidtoges för tuberkulosens bekämpande i nötkreatursbesättningarna. De förutnämnda statsåtgärderna gjorde därför ej ett tilläggspris för mjölken överflödigt.

Utredningen vore även av den uppfattningen, att det vore av stor betydelse, att framdeles ett högre tilläggspris för mjölken än det hittills på vissa håll lämnade komme att utgå till de i kampen deltagande besättningarna. Medicinalstyrelsen hade också enligt förut anförda förslag räknat med ett avsevärt högre sådant, varvid dock styrelsen ansett, att hela kostnaden för tuberkuloskampen därav skulle täckas, i det efter tilläggsprisets införande understöd av statsmedel ej skulle utgå. I enlighet med det förut anförda skulle dock i fortsättningen ökat anslag av allmänna medel utgå för tuberkuloskampen i nötkreatursbesättningarna. På grund därav torde man kunna sätta tilläggspriset lägre än enligt medicinalstyrelsens förslag.

Beträffande storleken av det tilläggspris, som skäligen borde utgå, samt de kostnader, detta skulle medföra, anför utredningen:

Som exempel på vad tilläggspris skulle komma att betyda för den enskilde jordbrukaren skulle väljas en besättning med 20 kor och med — av skäl, som längre fram närmare skulle motiveras — en levererad mjölmängd av i medeltal 2,900 kilogram per ko och år. För sådan besättning skulle erhållas ett merpris för mjölken av 290 kronor årligen, om ett tilläggspris av 0.5 öre för kilogram mjölk utginge. Vid ett tilläggspris av 0.2 öre för kilogram skulle uppkomma ett årligt merpris för mjölken av 116 kronor. Om tilläggspriset beräknades enligt medicinalstyrelsens förslag, d. v. s. till 1 öre för kilogram mjölk från reaktionsfri besättning och 0.5 öre för kilogram, om besättningen vore kliniskt undersökt, skulle med all sannolikhet det erhållna merpriset för mjölken — 580 kronor, respektive 290 kronor årligen

— överstiga ladugårdsägarens kostnader för tuberkuloskampen, därest denna ordnades på ett rationellt sätt. De förstnämnda tilläggsprisen torde bättre överensstämma med den verkliga kostnaden för deltagandet i kampen, varför ett tilläggspris av 0.5 öre för kilogram vid reaktionsfria besättningar och 0.2 öre för kilogram vid kliniskt tuberkulosbekämpande borde kunna anses lämpligt och även vara ägnat att stimulera till ökat deltagande.

Flertalet besättningar inom Norrland och Dalarna torde vara fria från tuberkulos, utan att dessa deltog i den statliga tuberkuloskampen, och detsamma gällde för Gotland. Det vore emellertid väl känt, att jämväl inom dessa områden tuberkulos sporadiskt förekomme inom besättningarna. Med hänsyn därtill torde det vara nödvändigt, att även nämnda områden inbegreps vid tilläggsprisets genomförande. Inom Kopparbergs län hade under de senare åren ett högt tilläggspris utgått för mjölk från reaktionsfria besättningar, och inom detta län hade tuberkulosbekämpandet, såsom redan i det föregående anförts, vunnit större anslutning än inom någon annan del av landet.

Beträffande nämnda landsdelar torde det emellertid ej vara nödvändigt, att besättningarna undersöktes lika ofta som inom landets övriga delar. Medan inom de senare i regel två år finge hava förflutit efter den sist utförda undersökningen, för att besättningen skulle betraktas som ansluten till tuberkuloskampen, torde man inom Norrland, Dalarna och Gotland kunna tillåta en längre tidrymd. Därvid hade utredningen i samråd med ledningen av den statliga tuberkuloskampen kommit till den uppfattningen, att nämnda tid borde kunna utsträckas till högst fyra år, när det gällde dessa delar av landet, enär smittorisken där vore relativt liten. Därigenom bleve undersökningskostnaderna jämförelsevis små, samtidigt som ändå en relativt snabb utrotning av tuberkulosen inom nämnda områden torde kunna påräknas.

Om sålunda tilläggspris skulle utgå i hela landet och om man samtidigt förutsatte, att detta skulle utgå för all den mjölk, som ifrågakomme vid mjölkavgiftens erläggande, kunde en ungefärlig beräkning göras rörande de belopp, som av mjölkavgiftsmedlen därför skulle tagas i anspråk. I Kungl. Maj:ts förutnämnda proposition hade räknats med att anslutningen av kliniskt undersökta djur över två års ålder skulle komma att uppgå till omkring 40,000 under budgetåret 1934/1935. Av detta antal torde ungefär 33,000 utgöras av kor. Detta antal komme sannolikt att öka väsentligt redan under första året efter tilläggsprisets genomförande. Att exakt angiva denna ökning vore givetvis ej möjligt, men man torde preliminärt kunna beräkna, att tillsammans 60,000 kor komme att bli föremål för klinisk undersökning under nämnda år.

Enligt medicinalstyrelsens statistik undersöktes under år 1933 190,511 djur med tuberkulin inom hela landet. Av detta antal torde ungefär 170,000 kunna beräknas vara anslutna till den statliga tuberkuloskampen. Om särskilt tilläggspris för mjölken komme att utgå, ökade givetvis redan under första året efter dettas införande anslutningen även till dessa undersökningar väsentligt starkt. Man torde därför redan från början sannolikt kunna påräkna en anslutning av 200,000 djur. Då man i runt tal syntes kunna räkna med att halva detta antal utgjordes av kor, skulle enligt denna kalkyl under första året ungefär 100,000 kor bli föremål för tuberkulinundersökning inom hela landet.

När det gällde att beräkna avkastningen för de till tuberkuloskampen anslutna korna, syntes man lämpligen kunna utgå från den inom kontrollföreningarna under de senare åren förefintliga avkastningen, vilken uppgått till omkring 3,500 kilogram mjölk per ko och år. Till landets kontrollför-

eningar vore i runt tal 15 procent av landets samtliga kor anslutna, varför detta procenttal vore något högre än det procenttal, som enligt det förut gjorda antagandet skulle komma att anslutas till tuberkuloskampen redan under första året efter tilläggsprisets genomförande. Då i regel såväl till kontrollföreningarna som till tuberkuloskampen de bästa produktionsbesättningarna anslöte sig, torde man kunna räkna med ungefärligen lika avkastning för de båda grupperna. Tilläggspris komme dock endast att utgå för den mjölmängd, som försålles, och man måste därför vid kalkylens uppgörande från draga den mjölmängd, som konsumerades på stället. Enligt uppgifter från Sveriges allmänna lantbrukssällskaps driftsbyrå skulle den senare mängden uppgå till 15 å 20 procent av kornas totala avkastning, varför 525 till 700 kilogram mjölk skulle avdragas från de 3,500 kilogram, vartill kornas totala avkastning i medeltal förut beräknats. Om 600 kilogram frändroges, skulle en försåld mjölmängd av 2,900 kilogram kunna beräknas per ko årligen.

Denna avkastning skulle för de 60,000 kliniskt undersökta korna motsvara 174 miljoner kilogram och för de med tuberkulin undersökta 100,000 korna 290 miljoner kilogram årligen. Med ett tilläggspris av 0.2 öre för kilogram för mjölken från de kliniskt undersökta korna skulle ett belopp av 348,000 kronor åtgå per år. För de tuberkulinundersökta korna skulle vid ett tilläggspris av 0.5 öre för kilogram mjölk ett belopp av 1,450,000 kronor åtgå. Dessa båda belopp skulle tillsammans utgöra 1,798,000 kronor årligen. Om detta belopp beräknades för månad, erhöles en summa av 149,833 kronor.

Det under senaste hälften av år 1934 utgående prisutjämningsbidraget hade varierat mellan 3,372,189 och 3,894,015 kronor i månaden. Om under dessa månader mjölkavgiftsmedlen skulle använts för utbetalande av tilläggspris — eller om motsvarande rabatt lämnats vid mjölkavgifternas inbetalning — skulle prisutjämningsbidraget under de anförda månaderna hava nedgått med i runt tal 150,000 kronor. Detta belopp kunde knappast anses så högt, att det i egentlig mening skulle rubba syftet med mjölkregleringen. Enligt det föregående vore det dock avsikten, att genom tilläggsprisets införande en avsevärd och snabb ökning av anslutningen till tuberkuloskampen skall vinnas. Givetvis komme samtidigt det för tilläggspriset i anspråk tagna beloppet att stiga, efter hand som anslutningen ökade, varför man tämligen snart torde komma upp till så avsevärda belopp, att en kännbar förskjutning skulle ske i fråga om prisutjämningsmedlens fördelning.

Om mjölkavgiftsmedel genom direkt utbetalning eller med tillämpande av rabatt skulle tagas i anspråk för här ifrågavarande ändamål, ville det därför synas, som om man bleve nödsakad att begränsa tilläggspriset till lägre belopp än det i förevarande beräkning upptagna. Därigenom skulle emellertid den avsedda effekten av anordningen komma att förminsкас.

Utredningen anför i anslutning till det nu sagda, att man enligt utredningens mening närmast hade att vilja mellan följande två alternativ.

Alt. 1. För erhållande av prisutjämningsbidrag föreskrefves, att mejeri tillämpade en differentiering vid mjölklikvids utbetalande på så sätt, att för mjölk från reaktionsfria eller kliniskt undersökta besättningar utginge ett pris, som med förslagsvis 0.5 respektive 0.2 öre för kilogram (liter) överstege priset för mjölk från besättningar, vilka ej vore anslutna till den statliga tuberkuloskampen.

Alt. 2. Vid inbetalning av mjölkavgift erhöles avgiftsskyldig en rabatt för mjölk, härrörande från reaktionsfri eller kliniskt undersökt besättning. Denna

rabatt torde dock ej lämpligen kunna fastställas till så högt belopp, som del under alt. 1 nämnda tilläggspriset.

Beträffande frågan vilket alternativ, som vore att föredraga, har utredningen anfört följande.

Enligt alt. 2 skulle i motsats till vad fallet vore enligt alt. 1 även avgiftsskyldig, som ej beredde produkter, kunna erhålla rabatt å mjölkavgiften, vilket skulle medföra en premiering även av sådan mjölk, som av producent försålde direkt till konsument och härrörde från i tuberkuloskampen deltagande besättningar. Beaktas borde emellertid, att producenten i dylikt fall i regel kunde betinga sig ett högre pris för sin mjölk än vid försäljning till mejeri.

Organisatoriskt sett innebure alt. 1 den enklaste lösningen, i det att föreskrift endast behöfve utfärdas om tillämpandet av prisdifferentiering såsom villkor för erhållande av prisutjämningsbidrag. Övervakandet att så skedde kunde äga rum i samband med kontrollen av efterlevnaden av bestämmelserna om kvalitetsbetalning av mjölk, och nämnda övervakande torde ej behöva möta svårigheter eller draga särskilda kostnader. Om i enlighet med alt. 2 ett rabattsystem tillämpades, komme mjölkavgift att utkrävas efter tre olika storleksgrader, vilket — om också tekniskt sett inga större svårigheter skulle föreligga — dock skulle medföra ett ökat arbete vid mjölkavgiftens upptagande samt utvidgad kontroll.

Därest upptagande av mjölkavgift framdeles komme att upphöra, skulle samtidigt även den premiering av här ifrågavarande mjölk, som rabattsystemet innebure, automatiskt komma att bortfalla, och sannolikt skulle på åtskilliga håll prisdifferentiering därefter ej komma att genomföras. Om mejerierna däremot enligt alt. 1 allmänt genomfört en prisdifferentiering, vilken utan vidare kunde tillämpas, även om prisutjämningsbidrag i enlighet med grunderna för den nuvarande mjölkregleringen ej vidare komme att utgå, torde större sannolikhet föreligga, att denna för framtiden skulle bibehållas. Utredningen ansåge, att vid valet mellan de båda alternativen detta förhållande borde tillmätas särskild betydelse.

Beträffande alt. 1 erinrades, att grundpriset å mjölk vid de olika mejerierna i viss mån bleve beroende av anslutningen till tuberkuloskampen, i det att vid grundprisets fastställande ett olika belopp först måste avsättas till tilläggspris alltefter den större eller mindre anslutningen till tuberkuloskampen bland leverantörerna. Den ojämnhet i avseende å grundprisets storlek, som sålunda kunde uppkomma, bleve emellertid allt mindre framträdande, i den mån anslutningen till tuberkuloskampen ökade. Vid större företag och inom mejerifusioner eller andra mejerisammanslutningar komme här påpekade förhållande knappast att göra sig märkbart.

Vid överbägande av berörda omständigheter hade utredningen kommit till den uppfattningen, att företräde borde givas åt alt. 1, enligt vilket även möjlighet kunde föreligga till en starkare prisdifferentierings genomförande än som lämpligen torde kunna ske enligt alt. 2.

Beträffande villkoren för tilläggsprisets utgående föreslår utredningen, att samma bestämmelser skulle gälla som för deltagande i den statligt understödda tuberkuloskampen. Utredningen anför vidare i detta sammanhang följande.

För att ett mejeri skulle erhålla kännedom om vilka besättningar, som vore anslutna till den statliga tuberkuloskampen och som sålunda skulle ifrågakomma för tilläggspris för den levererade mjölken, borde det åligga led-

ningen för tuberkulosbekämpandet att härom lämna uppgift till mejerierna. Rörande de besättningar, som vore att betrakta som kliniskt undersökta och vilkas innehavare vore berättigade till ett pristillägg av 0.2 öre för kilogram levererad mjölk, hade vederbörande hushållningssällskap att i de fall, där detta anordnat bekämpande av tuberkulos i smittfarlig form hos nötkreatur, lämna vederbörande mejeri ifrågavarande uppgifter. Inom hushållningssällskapsområde, där sällskapet ej anordnat dylikt bekämpande, hade medicinalstyrelsen att till mejerierna lämna uppgifter rörande dessa besättningar. Uppgifter angående de djurägare, som vore innehavare av reaktionsfria besättningar och som därför vore berättigade till ett pristillägg av 0.5 öre för kilogram levererad mjölk, skulle däremot överallt meddelas mejerierna av medicinalstyrelsen eller annan veterinär myndighet, som erhöle medicinalstyrelsens uppdrag härtill. Uppgifter rörande nytillkomna eller avgående besättningar skulle lämnas månadsvis.

Utredningen hade övervägt möjligheten att i de fall, då en del av besättningen vore reaktionsfri, medan en annan del endast vore kliniskt undersökt, låta det högre tillägget utgå för mjölken från den reaktionsfria delen av besättningen och det lägre tillägget för mjölken från den kliniskt undersökta delen men hade härvid kommit till den uppfattningen, att ett sådant tillvägagångssätt svårigen kunde genomföras. Därför skulle nämligen krävas, att mjölken från båda delarna av besättningen hölles fullständigt åtskild, varjämte transportkärlen måste vara märkta på sådant sätt, att därav kunde framgå, från vilken besättningsdel mjölken härrörde. Vid mejeriet måste dessutom de två mjölkpartierna redovisas var för sig. Detta tillvägagångssätt skulle enligt utredningens uppfattning stöta på svårigheter, varjämte det skulle kunna inbjuda till felredovisning av mjölken. På grund därav syntes det vara lämpligast, att all den från dylika besättningar erhållna mjölken betraktades som härrörande från kliniskt undersökt besättning, varför endast det lägre pristillägget då borde utgå. Genom detta tillvägagångssätt kunde man också vänta, att vederbörande besättnings innehavare skulle stimuleras att så fort som möjligt utslå de reagerande djuren.

Om däremot två besättningar å skilda gårdar, av vilka den ena vore reaktionsfri och den andra kliniskt undersökt, hade gemensam ägare, men mjölken från de båda besättningarna redovisades var för sig, syntes skilda tilläggspris böra utgå, även om mjölken från båda gårdarna levererades till ett och samma mejeri. Motsvarande förfaringssätt borde kunna tillämpas i det fall, att endast den ena besättningen vore ansluten till tuberkulosbekämpandet.

För att mejeri skulle komma i åtnjutande av pristjämningsbidrag av mjölkavgiftsmedlen skulle sålunda enligt detta förslag beslut hava fattats vid mejeriet, att prisdifferentiering enligt här angivna grunder skulle tillämpas. Det ålåg mejeriet i fråga att till svenska mejeriernas riksförening u. p. a. meddela, att dylikt beslut fattats och vid vilken tidpunkt, detta trädde i kraft. Dylik anmälningsskyldighet skulle åligga mejeri, vilket mottog mjölk, utom från innehavaren själv, från två eller flera leverantörer. Pristjämningsbidrag skulle utbetalas av riksföreningen, även om samtliga mejeriets leverantörer stode utanför nämnda tuberkuloskamp.

Vid mjölkcentralen i Stockholm hade dittills vid tilläggsprisets utbetalande det förfaringssättet följts, att till kliniskt undersökta besättningar tillägget utbetalats per kalenderår. Detta hade genomförts på så sätt, att vederbörande besättningsinnehavare, som haft att till hushållningssällskapet inbetala årsavgift för anslutningen till tuberkuloskampen, erhållit tilläggspriset, samtidigt med att årsavgiften erlagts. Det syntes utredningen önskvärt, att överenskommelse om dylikt förfaringssätt kunde träffas i de fall, då ordnad tu-

berkuloskamp genomförts under hushållningssällskaps medverkan. I övriga fall, samt då tilläggspris skulle utgå för mjölk från reaktionsfria besättningar, syntes utbetalningen böra ske månadsvis.

Utredningen har sammanfattningsvis föreslagit:

Såsom villkor för rätt att erhålla prisutjämningsbidrag skulle gälla, att mejeri tillämpade sådan prisdifferentiering vid mjölkens betalning att för mjölk, som härrörde från besättningar, vilka vore anslutna till den statliga tuberkuloskampen, utginge ett pris, som i fråga om kliniskt undersökta besättningar med minst 0.2 öre och i fråga om reaktionsfria besättningar med minst 0.5 öre för kilogram överstege priset för annan mjölk av motsvarande allmänt hygieniska beskaffenhet.

Som *kliniskt undersökt* skulle anses sådan besättning, där djurägaren:

1. med hela den av honom innehavda besättningen eller med den del därav, som ej vore reaktionsfri, vore kontraktenslutt ansluten till det statsunderstödda bekämpandet av smittfarlig tuberkulos hos nötkreaturen enligt den kliniska (Ostertagska) metoden;
2. noggrant följde de föreskrifter och anvisningar beträffande tuberkuloskampens genomförande, som av Kungl. Maj:t, medicinalstyrelsen eller vederbörande hushållningssällskap meddelades.

Som *reaktionsfri* skulle anses sådan besättning, där djurägaren:

1. med hela den av honom innehavda, å viss gård befintliga besättningen deltog i det under statens ledning förda bekämpandet av nötkreaturstuberkulosen enligt den Bangska metoden, varvid nu gällande bestämmelser beträffande tiden mellan två på varandra följande undersökningar med tuberkulin skulle följas, dock att för Norrland samt Kopparbergs och Gotlands län undersökning med tuberkulin endast behövde påfordras vart fjärde år,
2. noggrant följde de föreskrifter och anvisningar beträffande tuberkuloskampens genomförande, som av Kungl. Maj:t eller medicinalstyrelsen meddelades.

Ledamoten Nilsson har reserverat sig mot utredningens förslag och därvid anfört bland annat följande:

Då utredningen förordade prisdifferentieringsförfarandet, motiverades detta bland annat med den förenklade organisation, som därför erfordrades. Däremot kunde erinras, att det ej innebure några egentliga organisatoriska svårigheter att fördela de enligt utredningens alt. 2 erforderliga mjölkavgiftsmedlen. Dessutom kunde anföras, att ur propagandasynpunkt detta alternativ vore ojämförligt effektivare, enär därigenom grundpriset vid mejerierna bleve oberoende av anslutningen till tuberkuloskampen, varför ett verkligt merpris och ej blott ett fingerat sådant erhöles för de ifrågavarande besättningarna. Detta förhållande talade enligt reservantens mening starkt för att pristillägget borde utgå av mjölkavgiftsmedlen.

I utredningens betänkande beräknades den per ko och år levererade mejerimjölken uppgå till 2,900 kilogram, vilket torde ungefärligen motsvara leveransen vid en anslutning av 10 à 15 procent av koantalet, enär givetvis i första hand de kontrollerade korna kunde medräknas i tuberkulosarbetet. Samtidigt som anslutningen stegrades över 10 à 15 procent, sjönke emellertid medelavkastningen successivt, emedan från de okontrollerade korna redovisades en avsevärt lägre avkastning än från de kontrollerade. Vid fullständig anslutning torde genomsnittsleveransen ej ens uppgå till 2,000 kilogram mjölk per ko och år. Därest tilläggsprisets utgående kunde hava till följd, att under de när-

maste åren 40 procent av landets koantal kunde anslutas till den statliga tuberkuloskampen, skulle därför den levererade mjölmängden från dessa korna beräknas till omkring 2,300 kilogram per ko årligen. Om av nämnda koantal 25 procent beräknades vara kliniskt undersökta, utgjorde detta 450,000 kor. För dessa kors mjölk beräknades ett tilläggspris av 0.2 öre för kilogram, vilket motsvarade ett årligt belopp av 4.60 kronor för ko eller en summa av 2,070,000 kronor om året. Det återstående antalet kor, utgörande 15 procent av landets hela koantal, beräknades vara reaktionsfria, varför dessas antal uppginge till 270,000. Om därvid ett tilläggspris av 0.4 öre för kilogram mjölk utginge, motsvarade detta ett belopp av 9.20 kronor per ko eller 2,484,000 kronor årligen för samtliga reaktionsfria kor. Hela det i anspråk tagna beloppet skulle sålunda uppgå till 4,554,000 kronor årligen, vilket motsvarade endast omkring 11 procent av mjölkavgiftsmedlen. Då en stor del av mjölkavgiftsmedlen inbetalades för konsumtionsmjölk och då det måste vara ett berättigat krav ur konsumentsynpunkt, att en del av dessa medel finge tagas i anspråk för åtgärder, som åsyftade en ur mjölkhygienisk och hälsosynpunkt så berättigad kvalitetsförbättring av mjölken, som en ordnad tuberkuloskamp innebure, torde ett reserverande av omkring 11 procent ej kunna anses oberättigat, enär denna åtgärd ej kunde befaras menligt påverka mjölkregleringens effektivitet.

Vid ett pristilläggsförfarande, där en viss del av mjölkavgiftsmedlen toges i anspråk, komme även den från producenten försålda konsumtionsmjölken att vid pristilläggets utgående jämföras med den till mejerierna levererade. Då däremot enligt utredningens förslag de leverantörer av konsumtionsmjölk, vilka inbetalade stadgad mjölkavgift men ej tillhörde mejeriföretag, uteslötes från pristillägg i tuberkuloskampen, vore detta förslag ägnat att väcka starka betänkligheter. Att sedan 40-procentig anslutning till tuberkuloskampen uppnåtts, andra vägar borde följas, kunde ej utgöra skäl emot införandet av pristillägg.

Av de båda alternativen erbjöde således enligt reservantens mening pristilläggsförfarandet de största fördelarna. Särskilt borde härvid uppmärksammas, att prisdifferentieringsförfarandet hade till följd, att det för de olika besättningsgruppernas mjölk utbetalade priset komme att bliva starkt beroende av anslutningen till tuberkuloskampen bland mejeriets leverantörer. Det ojämförligt största antalet av landets mejerier utgjordes nämligen av smärre ekonomiska enheter, varför följderna av prisdifferentieringsförfarandet bleve, att grundpriset för mjölken komme att växla allt efter det antal leverantörer, som deltog i kampen. Om vid ett mejeri, såsom redan vore förhållandet, samtliga besättningar vore anslutna till tuberkuloskampen, medan vid ett närliggande jämförbart mejeri samtliga besättningar stode utanför denna, bleve följderna, att de båda mejeriernas mjölkpris bleve detsamma. Att ett dylikt förfaringsätt skulle kunna stimulera till en kraftig anslutning till tuberkuloskampen syntes uteslutet. Därest å andra sidan en del av mjölkavgiftsmedlen toges i anspråk för pristillägg, bleve grundpriset vid de olika mejeriföretagen helt oberoende av anslutningen, och varje leverantör erhöle därför ett mjölkpris som vore oberoende av tuberkulosarbetets omfattning inom företaget.

Reservanten föresloge, att per kilogram försåld mjölk, för vilken mjölkavgift erlagts och som härrörde från besättningar, vilka vore anslutna till den statliga tuberkuloskampen, skulle utgå ett tilläggspris av 0.2 öre, när det gällde kliniskt undersökta, och av 0.4 öre, när det gällde reaktionsfria besättningar.

Lantbruksstyrelsen har — under åberopande av innehållet i ett av styrelsen den 27 augusti 1934 avgivet yttrande med anledning av förslag från

mjolk- och mejeritredningen rörande kvalitetsbehandling av mjölk — tillstyrkt bifall till det nu föreliggande förslaget.

I nämnda yttrande framhöll styrelsen, att det ej syntes vara erforderligt och med hänsyn till mjölkavgiftsmedlens tillfälliga natur knappast önskvärt, att dessa medel skulle användas för premiering av mjölk från besättningar anslutna till tuberkuloskampen. Styrelsen anslöte sig i stället till den uppfattningen, att en graderad betalning av mjölken från de olika besättningarna med hänsyn till den i dessa bedrivna tuberkuloskampen kunde genomföras enligt samma principer som för mjölkens andra kvalitetsegenskaper. Frånvaron av säker möjlighet att utvinna ersättning för nedlagda kostnader på tuberkulosbekämpandet försvårade eller omöjliggjorde för den enskilde att vidtaga åtgärder på området. Funnes däremot möjlighet att genom högre mjölkpris erhålla kompensation för nedlagda kostnader, vore detta med all sannolikhet en kraftig sporre till utbredning av tuberkulosarbetet i ladugårdarna.

Medicinalstyrelsen har i utlåtandet den 15 juni 1935 anfört huvudsakligen följande.

Emot det av utredningen framlagda förslaget, som i princip överensstämde med de av medicinalstyrelsen i skrivelsen den 4 november 1933 framförda önskemålen, hade styrelsen inga väsentliga invändningar att göra. De ökade bidrag till tuberkulosbekämpandet, som statsmakterna i anslutning till 1934 års tuberkulosförfattningar ställt till förfogande, vore givetvis ägnade att i och för sig i viss mån befrämja anslutningen till sagda bekämpande. Detta förhållande torde jämväl enligt medicinalstyrelsens förmenande motivera lägre pristillägg, åtminstone till en början, än de av styrelsen år 1933 föreslagna. Ett visst pristillägg kunde emellertid betraktas som lämpligt avvägt endast såvida det förmådde stimulera till en sådan anslutning, som vid viss tidpunkt kunde anses önskvärd. Vilken verkan i förevarande avseende de av utredningen förordade tilläggsprisen kunde medföra, funnes för närvarande ingen möjlighet att bedöma. Det förefölle ingalunda osannolikt, att dessa tillägg vore väl avvägda med hänsyn till nu rådande förhållanden. Å andra sidan vore det ej heller osannolikt, att de om något eller några år vore otillfredsställande. Av största vikt vore, att dessa pristillägg icke måtte fastläsas på en bestämd nivå, utom att möjlighet skapades för en smidig anpassning av desamma alltefter det vid viss tid föreliggande behovet.

Utredningens uttalande, att ett pristillägg av 0.2 respektive 0.5 öre för kilogram mjölk bättre än tillägg av 0.5 respektive 1 öre torde motsvara en djurägares verkliga kostnader för deltagande i tuberkulosbekämpandet, torde icke vara ägnat att giva en klar uppfattning av de verkliga förhållandena. Beträffande sådan besättning, som redan nu utan några åtgärder från djurägarens sida vore fri från tuberkulos, gällde, att ett pristillägg av 0.2 respektive 0.5 öre för kilogram mjölk redan från början mer än väl torde täcka ägarens kostnader för att hålla densamma fri från smitta. Inom en tuberkulos besättning vore däremot kostnaderna för bekämpandet i vissa fall ganska avsevärda. Ju större en besättning vore, desto större bleve i regel det procentuella utslaget av smittfarliga djur och desto större även förlusterna beräknade i relation till besättningens djurantal. Vidare utövade en hel del skilda faktorer, såsom tillgång på lokaler för isolering av djur, smittämnetts varierande virulens inom olika besättningar, smittans utbredning inom besättningen, betesförhållanden, ladugårdens hygieniska beskaffenhet, fodrets beskaffenhet under olika år etc. en väsentlig inverkan på kostnaden för tuberkulosens bekämpande. Slutligen borde även nämnas, att kostnaderna i regel vore väsentligt större i början än i fortsättningen.

En beräkning av en djurägars kostnader i genomsnitt för bekämpande av tuberkulosen enligt den Ostertagska metoden gåve vid handen, att hans förluster skulle kompenseras genom ett pristillägg av

0.5 öre	först	efter	5—6 år
0.4 »	»	»	8—9 »
0.3 »	»	»	28—29 ».

Efter nämnda antal år skulle vinst uppstå för djurägaren.

Vid berörda beräkning hade hänsyn icke tagits till den stegring av en besättnings värde på grund av förbättrat hälsotillstånd inom densamma, som kunde förväntas bli följderna av en regelbundet återkommande klinisk tuberkuloskontroll, när en siffermässig uppskattning av denna vinst för djurägaren för närvarande ej syntes möjlig.

Vid ett pristillägg av 0.2 öre för kilogram mjölk från kliniskt undersökt besättning, såsom utredningen föreslagit, skulle en djurägars kostnader enligt nyss nämnda beräkning i de flesta fall aldrig fullt kompenseras genom ökade inkomster av mjölken. Tilläggas kunde, att mången lantbrukare med hänsyn till det rådande ekonomiska läget för jordbruksnäringen torde draga sig för att ikläda sig utgifter för åtgärder, som kunde antagas betala sig först efter cirka sex år, vilket skulle bli fallet beträffande en medelmåttigt infekterad besättning, därest ett pristillägg av 0.5 öre tillämpades. För högradigt infekterade besättningar med ogynnsamma lokalförhållanden ställde sig de ekonomiska kalkylerna för tuberkulosbekämpandet långt mindre fördelaktiga än nu angivits.

Reservanten Nilssons förmodan, att pristillägg av 0.2 respektive 0.4 öre för kilogram mjölk skulle kunna medföra en anslutning till tuberkulosbekämpandet av 40 procent av landets kreatursstock, vittnade om en alltför optimistisk syn på denna fråga och torde sakna stöd i dittills gjorda erfarenheter.

Till förtydligande av utredningens förslag, att tiden mellan två på varandra följande tuberkulinundersökningar för de sex nordligaste länens och Gotlands läns vidkommande kunde utsträckas till högst fyra år, torde nämnas, att dessa betydande tidsintervaller mellan undersökningarna borde förekomma inom nämnda landsdelar allenast beträffande mejerikretsar, vilka vore kollektivt anslutna till tuberkulosbekämpandet enligt den Bangska metoden och inom vilka eventuellt förekommande tuberkulos redan utrotats.

Den av utredningen framförda åsikten, att som villkor för tilläggsprisets utgående borde gälla samma bestämmelser, som vore stadgade för deltagande i den statligt understödda tuberkuloskampen, ansåge sig styrelsen icke kunna dela, därest utredningen med samma bestämmelser avsåge de, som för närvarande gällde som villkor för erhållande av undersökning med tuberkulin på statens bekostnad. Önskemålet att kunna genomföra mera effektiva åtgärder än hittills mot tuberkulosen hade nämligen utgjort ett av de viktigaste motiven till styrelsens förslag beträffande förevarande mjölkprisdifferentiering. Styrelsens förslag till villkor för erhållande av tilläggspris hade grundats på den förutsättningen, att tilläggspris skulle utgå med 0.5 respektive 1 öre för kilogram mjölk. Vid fastställande av dylikt villkor syntes emellertid nödig hänsyn böra tagas till storleken av det tilläggspris, som erbjödes en till tuberkuloskampen ansluten djurägare. De av utredningen förordade tilläggsprisen torde sålunda icke möjliggöra samma fordringar på effektiva åtgärder eller kvalitet på mjölken som de av styrelsen föreslagna. Denna fråga syntes därför böra tagas under förnyad omprövning i samband med utfärdandet av de närmare bestämmelserna beträffande förevarande kvalitetsbetalning.

Enligt utredningens förslag skulle det åligga medicinalstyrelsen att mån-
atligen lämna uppgift till mejerierna angående vilka djurägare, som vore
anslutna till den statliga tuberkuloskampen och som sålunda skulle ifråga-
komma för tilläggspris för den levererade mjölken. För närvarande syntes
möjlighet icke föreligga att på annat sätt ombesörja mejeriernas under-
rättande. Styrelsen kunde emellertid icke åtaga sig det härmed förenade
kontrollarbetet utan motsvarande förstärkning av arbetskrafterna å veterinär-
byråns tuberkulosavdelning. Dylig förstärkning syntes erforderlig i god
tid före prisregleringens ikraftträdande.

Statskontoret har i utlåtandet den 15 augusti 1935 förklarat, att utred-
ningens förslag icke givit anledning till erinran från statskontorets sida.

Statens jordbruksnämnd har andragit i huvudsak följande.

Jordbruksnämnden behjärtade livligt betydelsen av den verksamhet, som
bedreves till förekommande och hämmande av ifrågavarande sjukdom, och
vore jämväl fullt medveten om det allmännas intresse av att denna verk-
samhet ernådde största möjliga anslutning från jordbrukarnas sida. Givet
vore även, att nuvarande läge erbjöde ett gynnsamt tillfälle för främjande
av nämnda syften. Nämnden kunde likväl icke undgå att ur de synpunkter,
som den hade att anlägga, hysa viss tvekan om lämpligheten att samman-
koppla tuberkulosbekämpandet med mjölkprisregleringen. De statliga reg-
leringsanordningarna på jordbrukets område hade tillkommit för att främja
avsättningen av jordbruksprodukter och på så sätt stödja priset därå. De
hade numera fått den omfattning och kommit att på sådant sätt ingripa
i lantushållningen, att försiktighet borde iakttagas vid en omläggning av
desamma till att tjäna jämväl andra syften än som med dem ursprungligen
avsetts. Nämnden ville ock erinra om att genom en sammankoppling av
tuberkulosarbetet med mjölkprisregleringen den frivilliga karaktären hos det
förra komme att gå förlorad.

Därest det emellertid skulle befinnas lämpligt att vidtaga åtgärder i före-
varande syfte, ville det förefalla nämnden, som om reservationsförslaget
måhända skulle erbjuda större säkerhet för att det med anordningen av-
sedda syftet skulle nås. Ur de synpunkter, som av nämnden i det före-
gående angivits, måste emellertid det av utredningens majoritet föreslagna
premieringsförfarandet i fråga om mjölk från besättningar, anslutna till tu-
berkuloskampen, obetingat vara att föredraga. Om det överlättes åt de en-
skilda mejerierna att själva genomföra prisdifferentiering bland sina mjölk-
leverantörer, medförde detta givetvis väsentligt mindre rubbningar i nu-
varande mjölkavgiftssystem än om ett jämförelsevis avsevärt belopp skulle
av mjölkavgiftsmedlen användas för utlämnande av pristillägg.

Svenska mejeriernas riksförening u. p. a. har icke haft något att erinra
mot förslaget.

Efter anmodan att inkomma med uppgift i fråga om den arbetskraft, som
erfordrades vid genomförandet av ifrågavarande förslag, ävensom beträf-
fande kostnaderna för nämnda arbetskrafts avlönande samt rörande i öv-
rigt av förslaget föranledda utgifter, har *medicinalstyrelsen* i utlåtande den
8 januari 1936 härom anfört i huvudsak följande.

I sitt tidigare utlåtande i ämnet hade styrelsen förutsatt, att — vid bifall
till förslaget — uppgifter till mejerierna angående de djurägare, som skulle
bliva berättigade till prisförhöjning för mjölk från reaktionsfria besättningar,

skulle meddelas av styrelsens veterinärbyrås tuberkulosavdelning. Huru stor personalförstärkning på avdelningen, som skulle erfordras för att avdelningen skulle kunna fullgöra sina uppgifter därutinnan, vore för närvarande vanskligt att avgöra. Det vore uppenbart, att ett bifall till förslaget komme att medföra en mycket betydande ökning av avdelningens arbetsbörda ej blott genom skyldigheten att meddela ifrågavarande uppgifter utan även och framför allt genom den kraftiga utökning av antalet under avdelningens kontroll ställda djurbesättningar, som därvid kunde förväntas uppkomma. Om denna ökning komme att inträda omedelbart efter de föreslagna bestämmelsernas ikraftträdande och densamma bleve av sådant omfång, att antalet kontrollerade djurbesättningar flerdubblades, måste även avdelningens personalbesättning redan från början ökas högst väsentligt. Då det emellertid kunde antagas, att antalet anslutna besättningar ökades successivt och att det första år, under vilket bestämmelserna komme att tillämpas, komme att uppvisa en jämförelsevis måttlig ökning av nämnda antal, syntes det vara tillräckligt om avdelningens personal för nämnda år utökades med en veterinär konsulent och två extra ordinarie kontorsbiträden. Styrelsen förutsatte därvid, att avdelningen redan på grund av sin hittillsvarande arbetsbörda utökades med den extra konsulent, som nu vore anställd därstädes. Att styrelsen sålunda ansåge sig böra tillsvidare i möjligaste mån inskränka personalökningen på avdelningen, berodde i viss mån på att styrelsen ifrågasatte, om ej såväl förändret av register över de kontrollerade djurbesättningarna som meddelandet av uppgifter till mejerierna framdeles borde decentraliseras. I den mån de föreslagna åtgärderna komme att medföra ett ökat intresse för reaktionsfria besättningar, kunde det nämligen antagas, att antalet av dylika under kontroll ställda besättningar så småningom komme att kunna räknas i hundratusental. Styrelsen ämnade sedermera upptaga denna fråga till omprövning.

De nya befattningshavarna borde anställas i god tid före bestämmelsernas ikraftträdande. Det vore nämligen nödvändigt att beträffande det betydande antal besättningar, troligen 15,000 à 20,000 stycken, som under de senaste åren undersökts med tuberkulin och som skulle kunna ifrågakomma för pristillägg, verkställa en noggrann utredning för utrönande av vilka djurägare som uppfyllt fordringarna för dylikt tillägg. Denna utredning borde verkställas i så god tid, att vederbörande mejerier hunne underrättas om resultatet vid tiden för bestämmelsernas ikraftträdande. Under förutsättning att sistnämnda tidpunkt bestämdes till den 1 oktober 1936, borde ifrågavarande befattningshavare anställas på avdelningen från och med den 1 april 1936.

Kostnaderna för denna personals avlönande skulle uppgå till:

a) under budgetåret 1935/1936	
från och med den 1 april 1936 en konsulent å extra stat,	
B 24	kronor 2,081: 25
från och med den 1 april 1936 två e. o. kontorsbiträden,	
B 4	» 1,005: —
	Summa kronor 3,086: 25
b) under budgetåret 1936/1937	
en konsulent	kronor 8,325: —
två e. o. kontorsbiträden	» 4,020: —
	Summa kronor 12,345: —

Med hänsyn till ovissheten om storleken av den ökning av avdelningens arbetsbörda, som ett bifall till de föreslagna bestämmelserna kunde medföra,

och då en större ökning av arbetsbördan än vad avdelningens befattningshavare kunde bära icke borde medföra stockningar i avdelningens arbete och därmed neutralisera bestämmelsernas verkningar, torde därjämte bära anvisas ett tillräckligt belopp för anställande på avdelningen av den ytterligare extra arbetskraft, som kunde visa sig bliva erforderlig, därest arbetsbördan ökades utöver vad av styrelsen beräknats. Om detta belopp bestämdes till 6,000 kronor, skulle för budgetåret 1936/1937 erfordras en förstärkning av anslaget till medicinalstyrelsens avlöningar till ett belopp av 18,345 kronor.

Vad vidare anginge nionde huvudtitelns anslag till förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen under budgetåret 1936/1937, syntes försiktigheten bjuda, att man räknade med ett behov av cirka 100,000 kronor utöver kostnaderna under innevarande budgetår. Enär det förefölle sannolikt, att under löpande budgetår komme att för ändamålet förbrukas minst 350,000 kronor, torde sålunda kostnaderna under nästkommande budgetår bära beräknas till 450,000 kronor.

Statskontoret har i anledning av medicinalstyrelsens sistberörda utlåtande andragit i huvudsak följande.

Statskontoret, som icke kunde bedöma i vad mån personalförstärkning å medicinalstyrelsens veterinärbyrås tuberkulosavdelning av förevarande anledning påkallades, inskränkte sig till att erinra, att tuberkuloskonsulenten — i likhet med vad som föreslagits i årets statsverksproposition i fråga om en från och med nästkommande budgetår behövlig ytterligare konsulentbefattning å nämnda avdelning — torde bära erhålla extraordinarie anställning, vilket borde föranleda jämkning i den för befattningen beräknade avlöningen.

För den händelse det ökade behovet av anslag till medicinalstyrelsen funnes bära tillgodoses, torde särskild framställning i ämnet få göras hos riksdagen.

Vid beräkandet i årets statsverksproposition av anslaget till åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen torde hänsyn icke hava tagits till den ökning av kostnaderna för kampen mot tuberkulosen, som komme att föranledas av de nu föreslagna nya bestämmelserna i ämnet. I betraktande av den nya betydande merbelastning, som här emotsåges, vore det enligt statskontorets mening önskvärt, att anslaget — som vore av förslagsanslags natur — i erforderlig mån uppräknades.

Betydelsen av att effektiva åtgärder vidtagas för nötkreaturstuberkulosens bekämpande är, såsom framgår av det anförda, erkänd av statsmakterna, vilka också i olika former lämna dylika åtgärder sitt understöd. Bekämpandet sker på frivillighetens väg. Den av 1933 års mjölk- och mejeriutredning föreslagna anordningen med pristillägg för mjölk från besättningar, anslutna till den statsunderstödda tuberkuloskampen, synes ägnad att främja deltagandet i denna kamp. Några allvarliga betänkligheter mot att på förslaget sätt anknyta tuberkulosbekämpandet till mjölkregleringen torde ej föreligga. Jag erinrar, att liknande åtgärder redan nu tillämpas, i det såsom villkor för att mejeri skall kunna erhålla prisutjämningsbidrag föreskrivits, att betalningen vid mejeriet sker med hänsyn till mjölkens kvalitet. Statens jordbruksnämnd har ej heller velat motsätta sig genomförandet av förslaget, som nämnden ur mjölkregle-

Departements-
chefen.

ringens synpunkt ansett vara att avgjort föredraga framför det av en reservant inom utredningen i samma syfte framlagda. Även för egen del har jag ansett mig böra i princip förorda majoritetens förslag. Pristilläggets belopp synes dock i fråga om mjölk från reaktionsfri besättning kunna begränsas till 0.4 öre för kilogram eller två gånger det belopp, som föreslagits beträffande mjölk från kliniskt undersökt besättning. Mot sistnämnda belopp, 0.2 öre för kilogram, torde ej vara något att erinra. Med hänsyn till de ganska vidlyftiga förarbeten, som erfordras innan anordningen kan träda i tillämpning, synes ikraftträdandet icke böra bestämmas till tidigare tidpunkt än den 1 januari 1937.

Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att i administrativ väg besluta i ärendet. Den livligare anslutning till det statsunderstödda tuberkulosbekämpandet, som torde bliva följden, om vad jag här tillstyrkt vinner bifall, lär emellertid, på sätt framgår av utredningen, medföra ökning av vissa i statsverkspropositionen för budgetåret 1936/1937 beräknade anslagsbehov. Sålunda torde föranledas dels behov av ökad arbetskraft vid medicinalstyrelsens veterinära avdelning för tuberkulosärenden dels ock sådan belastning av nionde huvudtitelns anslag till åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen, att utgifterna icke rymmas inom det föreslagna anslagsbeloppet. Vad angår den ökning i medelsanvisningen, som kan erfordras för medicinalstyrelsens vidkommande, torde chefen för socialdepartementet framlägga förslag härutinnan. I fråga om anslaget under nionde huvudtiteln — i förslaget till riksstat för nästa budgetår upptaget till 325,000 kronor — vill jag föreslå, att detsamma i betraktande av det nyss anförda uppräknas till 400,000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte — med ändring av Kungl. Maj:ts i årets statsverksproposition, under nionde huvudtiteln, punkt 78, gjorda förslag — föreslå riksdagen,

att till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen för budgetåret 1936/1937 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 400,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

P. Gullstrand.